

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПЕРША НЕВІДКЛАДНА ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА У
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ”
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 263 – ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Харків 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПЕРША НЕВІДКЛАДНА ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА У
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ”
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 263 – ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Затвержено
редакційно-видавничою радою
університету,
протокол № 3 від 26.10.2022 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2023

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни “Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях” для студентів спеціальності 263 – Цивільний захист, освітньої програми «Охорона праці» заочної форми навчання / уклад. Н. Є. Твердохлєбова – Х. : НТУ “ХП”, 2023. – 17 с.

Укладачі: Наталя ТВЕРДОХЛЄБОВА

Рецензент: Ольга ІЛЇНСЬКА

Кафедра безпеки праці та навколишнього середовища

ВСТУП

У сучасному світі обізнана людина повинна володіти знаннями не тільки своєї професії, особливо коли це стосується життя. Нещасні випадки часто відбуваються в умовах, коли немає можливості швидко викликати станцію швидкої допомоги. Навіть при ідеальній організації служби швидкої допомоги при раптових захворюваннях і нещасних випадках вона може виявитися запізною, якщо громадяни, що знаходяться поблизу, не в змозі надати домедичну допомогу. Тому значення першої невідкладної домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях важко переоцінити. Своєчасне надання та правильне проведення домедичної допомоги не тільки рятує життя постраждалому, але й забезпечує подальше успішне лікування хвороби або ушкодження, попереджає розвиток тяжких ускладнень, зменшує втрату працездатності.

Вивчення дисципліни «Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях» сприяє комплексному формуванню загально-професійних компетенцій студентів спеціальності «Цивільна безпека».

До основних заходів домедичної допомоги слід віднести:

- 1) розшук постраждалих, звільнення їх з-під завалів, транспортних засобів тощо, гасіння палаючого одягу або речовин, що потрапили на їх тіло, за допомогою щільної тканини, закидання землею тощо;
- 2) серцево-легеневу реанімацію на рівні елементарної підтримки життя;

- 3) тимчасове припинення зовнішньої кровотечі найпростішими способами;
- 4) накладання асептичної пов'язки на рану чи опікову поверхню з урахуванням таких моментів: при пораненнях живота внутрішні органи, що випали назовні, не вправляють, а фіксують до живота асептичною пов'язкою; на рану грудної клітини з відкритим пневмотораксом накладають пов'язку з використанням прогумованої оболонки індивідуального перев'язного пакету або шматка непроникної для повітря плівки; при кровотечах з рани шиї давлячу пов'язку накладають шляхом бинтування до шиї плеча з протилежного від поранення боку при опіках обличчя пов'язку не накладають;
- 5) іммобілізацію ушкодженої кінцівки найпростішими способами;
- 6) винос потерпілих на пункт збору в безпечне місце у режимі щадіння (особливо при підозрі на перелом хребта).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна “Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях” призначена для студентів денної та заочної форм навчання вищих навчальних закладів. Вона є складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 263 – “Цивільна безпека” і належить до циклу професійної підготовки фахівців з охорони праці.

Мета вивчення дисципліни – теоретична і практична підготовка студентів до надання першої невідкладної домедичної допомоги постраждалому населенню за умов надзвичайних ситуацій.

З метою поглиблення вивчення навчальної дисципліни “Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях” та набуття вмінь і навичок для самостійних кваліфікованих рішень, аналізу та висновків у процесі вивчення дисципліни студенти заочної форми навчання спеціальності 263 – “Цивільна безпека”, освітньої програми 263-1 “Охорона праці” виконують контрольну роботу. Дані методичні рекомендації визначають порядок виконання, обсяг, зміст контрольної роботи і порядок її захисту.

2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14 пт, міжрядковий інтервал - 1,5. Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. Вирівнювання тексту – за шириною.

Номер варіанту збігається з порядковим номером студента за списком в академічному журналі групи.

Структура контрольної роботи містить такі елементи:

титульна сторінка;

зміст (план);

вступ;

основна частина:

- теоретичне питання 1;
- теоретичне питання 2;
- практичне завдання/ситуаційна вправа;

висновки;

список використаних джерел.

Приклад оформлення *титульного аркуша* наведено в *додатку А*.

Зміст включає в себе всі назви складових частин роботи: вступ, теоретичні питання, практичне завдання/ситуаційна вправа, висновки, список використаних джерел. Приклад оформлення *змісту* наведено в *додатку Б*.

Вступ містить інформацію про актуальність вивчення дисципліни (обсяг – 1 сторінка).

За змістом *теоретичні питання* можуть бути аналітичним оглядом визначених проблемних питань, їх сучасного стану.

Виконання *практичного завдання/ситуаційної вправи* націлене на вміння використовувати отримані теоретичні знання, на оволодіння методологією і практичним досвідом.

Зміст контрольної роботи має відповідати навчальній робочій програмі дисципліни, послідовно розкривати всі передбачені питання, обґрунтувати, пояснити основні положення, підкріплюючи їх конкретними прикладами,

фактами, використовуючи законодавчу базу, нормативно-правові документи, наукову літературу. Вступ, розділи, висновки, список літератури потрібно розташовувати на новій сторінці. При написанні роботи по тексту необхідно вказувати посилання на джерела інформації в квадратних дужках.

У *Висновках* (1-2 сторінки) необхідно підвести підсумок проведеного аналізу теоретичних питань та результатів практичного завдання.

Обсяг контрольної роботи: теоретична частина – 9 - 10 аркушів, практичне завдання – 1-2 аркуші. Загальний обсяг роботи – 10 – 15 сторінок. Виконана робота є допуском до екзамену. На захист допускаються контрольні роботи, що перевірені викладачем. Для доповіді студентові надається до 5 хвилин. Після доповіді студент відповідає на запитання викладача. Якість контрольної роботи і рівень її захисту в балах викладач оцінює згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання. Захищена контрольна робота здається на кафедру «Безпека праці та навколишнього середовища» для зберігання.

3. ПЕРША ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА – ПОНЯТТЯ, ЦІЛІ, ЗНАЧЕННЯ

Перша домедична допомога - невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону, зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Ненадання першої невідкладної домедичної допомоги призводить до тяжких наслідків. Своєчасна допомога відіграє важливу роль у подальшому лікуванні потерпілих і хворих, сприяє скороченню термінів їх медичної та трудової реабілітації. Чим швидше вона надана, тим більше шансів на сприятливий прогноз лікування.

При наданні домедичної допомоги треба керуватися такими принципами: правильність, доцільність, швидкість, продуманість, рішучість, спокій,

дотримуючись, як правило, наступної послідовності:

- усунути вплив на організм факторів, що загрожують здоров'ю та життю того, хто надає допомогу і потерпілому (звільнити від дії електричного струму, винести із приміщення, що горить, дістати з води та ін.);

- оцінити стан потерпілого, визначити характер і тяжкість травми, що становить найбільшу загрозу для життя потерпілого та послідовність заходів щодо надання допомоги;

- виконати необхідні дії в порядку терміновості (забезпечити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накласти пов'язку тощо);

- викликати швидку медичну допомогу або вжити заходів для транспортування потерпілого в найближчу медичну установу;

- підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника, пам'ятаючи, що зробити висновок про смерть потерпілого має право лише лікар;

- викликати швидку медичну допомогу або вжити заходів щодо транспортування потерпілого до найближчого медичного закладу.

Перш, ніж надати допомогу потерпілому, потрібно подбати про власну безпеку.

Оперативне здійснення необхідних заходів домедичної допомоги постраждалому у невідкладному стані надається до тих пір, поки не буде можливості отримання ним кваліфікованої медичної допомоги.

4. ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ

Варіант 1.

1. Домедична допомога – визначення, основні цілі і задачі.
2. Невідкладна домедична допомога при обмороженні 1, 2, 3 ст.
3. Практичне завдання. Розробка температурного листа, норми частоти серцевих скорочень, частоти дихання та артеріального тиску.

Варіант 2.

1. Нормативно-правове обґрунтування здійснення домедичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
2. Правила накладання транспортної шини.
3. Ситуаційна вправа. Під час виробничого процесу в цеху підприємства на робітника впав важкий предмет. Потерпілий скаржиться на нудоту, головний біль, відчуває сильний біль в плечовому суглобі. Об'єктивно: блідність шкіряних покривів, в області плечового суглобу крововилив, набряк, болісність під час пальпації плеча, відчувається крепітація відламків. Послідовність дій домедичної допомоги.

Варіант 3.

1. Оснащення, що використовується для надання домедичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
2. Правило «золотих 30 хвилин».
3. Практичне завдання. Розкрийте у вигляді схеми алгоритм огляду та надання медичної допомоги постраждалим (АВС).

Варіант 4.

1. Організація санітарно-епідеміологічного контролю у надзвичайному режимі.
2. Техніка проведення серцево-легеневої реанімації.
3. Практичне завдання. Замалюйте та позначте сортувальні марки, що використовують при медичному сортуванні потерпілих у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Варіант 5.

1. Організація забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення у надзвичайних ситуаціях.
2. Кровотеча: невідкладна домедична допомога при різних видах.

3. Практичне завдання. Опишіть послідовність визволення постраждалих із завалених і пошкоджених захисних споруд

Варіант 6.

1. Функціональні підрозділи розгорнутого стану мобільного госпіталю та їх завдання. Медичне сортування і евакуація постраждалих.
2. Інфаркт міокарду: причини, симптоми, домедична допомога.
3. Практичне завдання. Скласти алгоритми дій невідкладної домедичної допомоги постраждалому при сторонньому тілі в дихальних шляхах

Варіант 7.

1. Дезактивація, дегазація та дезінфекція лікарських засобів і предметів медичного призначення.
2. Шлунково-кишкова кровотеча: стани, які спричиняють, симптоми, домедична допомога.
3. Ситуаційна вправа. Чоловік 28 років на виробництві впав з висоти. Постраждалий у свідомості, скаржить на біль у кульшовому суглобі. Об'єктивно: вкорочення правої нижньої кінцівки, в області травми припухлість, гематома. Під час розмови потерпілий втратив свідомість. Послідовність дій домедичної допомоги.

Варіант 8.

1. Завдання персоналу тимчасових медичних пунктів.
2. Невідкладна домедична допомога при ураженні електричним струмом, блискавкою.
3. Практичне завдання. Опишіть етапи домедичної допомоги постраждалим при отруєнні метиловим спиртом (метанолом):
 - а) дії першої домедичної допомоги в осередку ураження, що здійснюється у порядку само та взаємодопомоги;

б) перша домедична допомога в осередку ураження, що проводиться рятувальниками.

Варіант 9.

1. Інсульт: симптоми, домедична допомога.

2. Невідкладна допомога при термічних опіках.

3. Ситуаційна вправа. Під час руйнування будівля під завалами опинилася людина. Постраждалий, чоловік 20 років, скаржиться на біль у лівому плечовому суглобі. Об'єктивно: відмічається деформація плечової кістки, відкрита рана, гематома. Послідовність дій домедичної допомоги.

Варіант 10.

1. Невідкладна домедична допомога постраждалим у завалах.

2. Порядок надання домедичної допомоги при наявності декількох постраждалих.

3. Практичне завдання. Опишіть етапи домедичної допомоги постраждалим при отруєнні азотною кислотою:

а) дії першої домедичної допомоги в осередку ураження, що здійснюється у порядку само та взаємодопомоги;

б) перша домедична допомога в осередку ураження, що проводиться рятувальниками.

Варіант 11.

1. Домедична допомога постраждалим унаслідок переохолодження/відмороження.

2. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок.

3. Ситуаційна вправа. При транспортуванні виробничого обладнання сталася аварія. Машина перекинулася у кювет. Водій у свідомості, скаржиться на різкий біль у ділянці шиї, відчуває оніміння та поколювання в правій руці. Послідовність дій домедичної допомоги.

Варіант 12.

1. Лікарські форми та їх характеристика.
2. Гіпертермія: поняття, періоди, види, особливості догляду за хворими.
3. Практичне завдання. Скласти аптечку для подорожі, для кабінету вчителя, для літньої людини, для малих дітей.

Варіант 13.

1. Поняття про ін'єкції. Ускладнення після їх проведення та профілактика.
2. Артеріальний тиск: визначення, оцінка показників.
3. Ситуаційна вправа. Під час виробничого процесу робітник 29 років впав на слизьку підлогу. У постраждалого кровотеча із носа та рота, без свідомості. Послідовність дій домедичної допомоги.

Варіант 14.

1. Ступені променевої хвороби. Профілактичні заходи.
2. Визначення частоти пульсу: норма та відхилення. Частота дихання: характеристика показників.
3. Практичне завдання. Базовий склад аптечки домашньої.

Варіант 15.

1. Кровообіг: поняття, міри впливу. Загальні вимоги та правила при накладанні медичного джгута.
2. Домедична допомога постраждалому у випадку харчового отруєння.
3. Ситуаційна вправа. Після падіння з висоти у постраждалого виявлено ознаки: загальна слабкість, запаморочення, шкіра та слизові оболонки бліді, відмічається мармуровість кінцівок, пульс 95 уд./хв., АТ 100 /70мм.рт.ст., гематоми та садни на передній стінці живота, біль у животі. Послідовність дій домедичної допомоги.

5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Визначення поняття «перша домедична допомога» при виникненні надзвичайної ситуації.
2. Світовий досвід організації медичного захисту населення при надзвичайних ситуаціях.
3. Чинники, що перешкоджають своєчасному наданню всіх видів домедичної і медичної допомоги потерпілим під час катастроф.
4. Основні системи лікувально – евакуаційного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях.
5. Пакет перев'язувальний індивідуальний (ППІ). Правила використання.
6. Технічні засоби іммобілізації.
7. Особливості клінічних ознак та діагностики опікового шоку.
8. Домедична допомога при легеневій кровотечі, шлунково-кишковій кровотечі.
9. Домедична допомога при впливі високих температур в умовах виробництва на організм працівників.
10. Домедична допомога при впливі низьких температур в умовах виробництва на організм працівників.
11. Домедична допомога при епілептичному припадку.
12. Домедична допомога при інтоксикації хімічними речовинами на виробництві.
13. Само- і взаємодопомога у разі аварії на АЕС.
14. Порядок транспортування постраждалих із небезпечної зони в райони розгортання пунктів збору постраждалих.
15. Технічні засоби транспортування потерпілих з осередку надзвичайної ситуації.
16. Надання невідкладної домедичної допомоги постраждалим при небезпечних гідрологічних явищах.
17. Надання невідкладної домедичної допомоги постраждалим при небезпечних геологічних явищах.

18. Надання невідкладної домедичної допомоги постраждалим в осередках біологічного зараження.

19. Санітарно-епідеміологічна розвідка.

20. Режимно-обмежувальні заходи (карантин, обсервація).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ганджа І. М. Внутрішні хвороби: підручник. – К.: Здоров'я, 2002.
2. Журавльова Л. Н. Посібник з невідкладної медичної допомоги. – К.: Здоров'я, 2001.
3. Касевич Н. М. Практикум із сестринської справи. – К.: Вища школа, 2000.
4. Кочін І. В. Медицина катастроф. 2002 р.
5. Мойсак О. Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник. – 2-ге вид., виправлене та доповнене. – К.: Арістей, 2004.
6. Петриченко Т. В. Перша медична допомога. – К.: Медицина, 2007.
7. Шевчук М. Г. Сестринська справа. – К.: Вища школа, 2003.
8. Чуприна О. В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навч.посібник /О. В. Чуприна, Т. В. Гищак, О. В. Долинна. – К.: Вид. Паливода А. В., 2006.
9. likar.org.ua – медичний портал.

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”
Кафедра «Безпека праці та навколишнього середовища»

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни

“Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях”

Варіант

Виконав (ла):

Студент (ка) групи

ПІБ

Перевірила:

ПІБ

ЗМІСТ

Вступ
Теоретичне питання 1.....
Теоретичне питання 2.....
Практичне завдання/ситуаційна вправа
Висновок.....
Список використаних джерел.....

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи

з навчальної дисципліни

“Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях”

для студентів спеціальності 263 – Цивільний захист,

освітньої програми «Охорона праці» заочної форми навчання

Укладачі: ТВЕРДОХЛІБОВА Наталя Євгеніївна

Відповідальний за випуск проф. Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

Роботу до видання рекомендувала проф. Ольга ПОНОМАРЕНКО

В авторській редакції

План 2022 р, поз. 245.

Підп. до друку 30.01.18. Формат 60x84 1/12. Папір офсет.

Друк – різнографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,1

Наклад 20 прим. Зам. № . Ціна договірна.

Видавець і виготовлювач

Видавничий центр НТУ «ХП».

вул. Кирпичова, 2. м. Харків – 2, 61002

Свідоцтво об'єкта видавничої справи ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

Друкарня